

Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Gminy Firlej
z dnia..... 2023 r.

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII W GMINIE FIRLEJ
NA ROK 2024**

Rozdział 1

WSTĘP

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Firlej na rok 2024 zwany dalej "Programem", opracowany został zgodnie z wymogami ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151). Stanowi integralną część Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Firlej na lata 2016-2025 i został dostosowany do obowiązujących wytycznych. Działania zaplanowane w ramach Programu uwzględniają cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych określone w Narodowym Programie Zdrowia. Stanowią nie tylko kontynuację wcześniejszych zadań i przedsięwzięć, ale także dają możliwość kompleksowego wsparcia osób i rodzin z problemem alkoholowym i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Od 2022 roku w ramach rozszerzono działalność profilaktyczną i edukacyjną prowadzoną w ramach gminnych programów o obszar uzależnień behawioralnych. Uzależnienie behawioralne (czynnościowe) – zespół objawów związanych z utrwalonym, wielokrotnym powtarzaniem określonej czynności (lub grupy czynności) w celu uzyskania takich stanów emocjonalnych jak przyjemność, euforia, ulga, uczucie zaspokojenia. Przykłady uzależnień behawioralnych: patologiczny hazard, uzależnienie od komputera/sieci internetowej, pracoholizm, zakupoholizm, uzależnienie od ćwiczeń fizycznych, uzależnienie od telefonu komórkowego.

W myśl art. 4¹ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych należy do zadań własnych gminy. Zadania, o których mowa w ust. 1, są realizowane zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1608 oraz z 2023 r. poz. 1718), zwanym dalej „Narodowym Programem Zdrowia”.

Działania podejmowane są w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii ,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie .

Ze względu na specyfikę i szeroki zasięg problemu uzależnień adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Firlej, a w szczególności następujące grupy osób:

- dzieci i młodzież szkolna (w tym dzieci ze środowisk zagrożonych uzależnieniami),
- rodziny.

DIAGNOZA SYTUACYJNA DOTYCZĄCA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE FIRLEJ

Z informacji uzyskanych od pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Firleju, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członków Zespołu Interdyscyplinarnego i dzielnicowego gminy Firlej wynika, że nadal istotnym problemem Gminie Firlej jest uzależnienie od alkoholu. Bardzo często osoby dorosłe nie chcą poddawać się dobrowolnemu leczeniu odwykowemu.

W związku z tym działania dotyczące kierowania na leczenie odwykowe bez zgody osoby są realizowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Firleju.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Firleju do dnia 30.11.2023 roku rozpatrzyła 8 wniosków o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego. W 2023 roku do Sądu Rejonowego w Lubartowie złożonych zostało 15 wniosków o przymusowe leczenie odwykowe (w tym 9 wniosków złożonych w 2022 r.) mieszkańców gminy Firlej. Wydano 1 postanowienie o umorzeniu postępowania.

Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji. Większe ryzyko niesie za sobą tylko palenie tytoniu i nadciśnienie tętnicze. Problem nadużywania alkoholu bardzo często wiąże się z występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie (przemocy fizycznej, psychicznej bądź ekonomicznej).

CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Celem głównym programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Firlej oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych oraz zmniejszenie występowania negatywnych zjawisk powstałych w wyniku nadużywania alkoholu i środków psychoaktywnych i przemocy w rodzinie.

CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej, tym pomocy psychologicznej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem, w tym behawioralnym, wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem.
2. Wspieranie działań społeczności lokalnej w walce z uzależnieniami. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem alkoholowym oraz problemem narkotykowym w celu zmniejszania negatywnych skutków spowodowanych nadużywaniem alkoholu i innych środków psychoaktywnych.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, w szczególności dla dzieci i młodzieży, poprzez zwiększanie świadomości mieszkańców Gminy Firlej

na temat szkodliwości używania alkoholu i narkotyków oraz innych środków psychoaktywnych.

4. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i narkotyków oraz innych środków psychoaktywnych poprzez działania profilaktyczne, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, w tym koordynację i finansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych z elementami profilaktyki.
5. Promocja zdrowego stylu życia, wolnego od uzależnień m. in. poprzez promowanie właściwych postaw społecznych w walce z uzależnieniami, w tym od alkoholu i narkotyków.
6. Zapobieganie przypadkom naruszenia prawa w handlu napojami alkoholowymi (reklama, sprzedaż nieletnim, nietrzeźwym, nietrzeźwość w zakładzie pracy, nielegalna produkcja i handel).
7. Tworzenie i wzbogacanie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej niezbędnej do realizacji zadań wynikających z Programu.
8. Współpraca z instytucjami i organizacjami w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.

WSKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI PROGRAMU

1. Liczba podmiotów zaangażowanych w realizację programu.
2. Liczba osób korzystających z pomocy psychologa w Punkcie Konsultacyjnym.
3. Liczba osób uczestniczących w programach profilaktycznych i terapeutycznych.
4. Liczba i rodzaj przeprowadzonych zajęć profilaktycznych.
5. Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych zajęciach sportowych.
6. Liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w półkoloniach letnich.
7. Liczba osób doświadczających przemocy, objętych wsparciem.
8. Liczba osób, które w związku z uzależnieniem od alkoholu lub innych środków psychoaktywnych powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację nieletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny, i które zostały skierowane do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o zobowiązanie do przymusowego leczenia w zakładzie leczenia odwykowego.
9. Liczba wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego w Lubartowie, w celu zastosowania obowiązku leczenia odwykowego.
10. Liczba osób przeszkolonych w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień.
11. Liczba odbytych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych
12. Liczba działań profilaktycznych skierowanych do mieszkańców gminy.

Rozdział 2

ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU I CELE

Zadanie 1.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy związane z nadużywaniem alkoholu i narkotyków pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.

Cel: zmniejszenie liczby i dolegliwości życia rodzinnego związanych z nadużywaniem alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz stosowania przemocy domowej.

Zadanie 2.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.

Cel: opóźnienie inicjacji alkoholowej, narkotykowej oraz przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym, ograniczenie sięgania po środki psychoaktywne zmniejszające świadomość. Edukacja publiczna mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień.

Zadanie 3.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych polegająca na podejmowaniu czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej, w tym od alkoholu lub narkotyków obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, ponoszenie kosztów z tym związanych oraz kosztów innych działań Gminnej Komisji.

Cel: diagnoza i interwencja w przedmiocie uzależnienia z ukierunkowaniem na podjęcie leczenia odwykowego/terapii.

Zadanie 4.

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowaniem przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Cel: zmniejszenie naruszeń prawa na rynku alkoholowym.

Zadanie 5.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień, w tym problemów alkoholowych lub narkomanii.

Cel: wspieranie działań mających wpływ na zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców gminy.

Lp.	TREŚĆ ZADANIA I DZIAŁANIA	TERMIN REALIZACJI	ODPOWIEDZIALNI
1.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy związane z nadużywaniem alkoholu i narkotyków pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.	W ciągu roku	Wójt Gminy
1.1.	Wsparcie psychologiczne przez psychologa zatrudnionego w punkcie konsultacyjnym dla członków rodzin dotkniętych alkoholizmem, narkomanią i przemocą, 8 godzin w miesiącu. (Łącznie 96 godzin w roku). Koszt realizacji kwota 6.720 zł – umowa zlecenie	W ciągu roku	Wójt Gminy
2.	Prowadzenie profilaktycznej działalności i informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.	Na bieżąco	Wójt Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Dyrektorzy szkół
2.1.	Działania profilaktyczne prowadzone przez szkoły zakresu szeroko rozumianej profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy i uzależnieniom behawioralnym oraz przemocy (na podstawie złożonych wniosków przez gminne zespoły szkolno-przedszkolne): <ol style="list-style-type: none"> 1. zajęcia artystyczne z w ramach organizowanych kół plastycznych. 2. szkolne koła wolontariatu. 3. programy profilaktyczne dla klas VIII, z elementami prelekcji, spotkań ze specjalistami dla rodziców i nauczycieli. 4. zajęcia informatyczne ukierunkowane na edukacyjne elementy kontaktu z Internetem – programowanie, tworzenie prezentacji, wyszukiwanie odpowiednich treści naukowych i wykorzystywanie ich do nauki, zabawy, rozrywki, wskazywanie zagrożeń korzystania z social-mediów. <p>Koszt realizacji zajęć i zakupy materiałów edukacyjnych - 14.500 zł.</p>	W ciągu roku	Wójt Gminy, Dyrektorzy szkół
2.2.	Edukacja dzieci i młodzieży – koordynacja i finansowanie dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, mających na celu rozwój dzieci i dających alternatywne możliwości spędzania czasu wolnego, ze szczególnym uwzględnieniem zajęć sportowych i rekreacyjnych z elementami profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii oraz uzależnień behawioralnych (na podstawie złożonych wniosków przez gminne zespoły szkolno-przedszkolne) na realizację: programów pozalekcyjnych zajęć sportowych, sportowo-rekreacyjnych, zajęć rozwijających	W ciągu roku	Wójt Gminy, Dyrektorzy szkół, Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Firleju

	umiejętności sportowe, promujących integrację i aktywny sposób spędzania wolnego czasu. Łączny koszt realizacji programów: 71.000 zł		
2.3.	Zorganizowanie wypoczynku letniego w formie półkolonii z programem profilaktycznym dla dzieci pochodzących z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, problemem narkomanii i dysfunkcyjnych, organizator Gmina Firlej we współpracy z jednostkami samorządowymi gminy. Planowany koszt realizacji zadania 13.100 zł.	Lipiec	Wójt Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Biblioteka Publiczna w Firleju
2.4.	Zabezpieczenie środków na działalność bieżącą świetlic środowiskowych na terenie gminy – kwota 18.040 zł.	W ciągu roku	Wójt Gminy
3.	Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych polegająca na podejmowaniu czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu i narkotyków obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, ponoszenie kosztów z tym związanych oraz kosztów innych działań Gminnej Komisji.	W ciągu roku	Wójt Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3.1.	Doskonalenie procedur interwencyjnych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. -organizowanie posiedzeń Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz koordynacja zadań realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień od Alkoholu i Narkotyków w Gminie Firlej. Za udział w pracach komisji (posiedzenia i kontrole) przysługuje wynagrodzenie w wysokości: przewodniczący komisji 220 zł brutto, z-ca 200 zł brutto, sekretarz komisji w wysokości 200 zł brutto, członkowie w wysokości 150 zł brutto x 4 osoby. Planowana liczba posiedzeń – 12. Łącznie 7 osób. Łączna kwota na realizację zadania – 14.640 zł.	W ciągu roku	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3.2.	Działania zmierzające do usuwania skutków nadmiernego spożywania alkoholu oraz stosowania narkotyków poprzez kierowanie na badania osoby nadużywające alkoholu oraz stosujące narkotyki w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia i skierowania na leczenie odwykowe. Wydatki związane wydawaniem przez biegłych sądowych opinii w zakresie uzależnienia od alkoholu lub narkotyków oraz opłatę sądową ustala się w kwocie 6.000 zł.	Na bieżąco	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3.3.	Udział członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Firleju w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie – kwota 2.000 zł.	W ciągu roku	Wójt Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
4.	Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowaniem przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.	W ciągu roku	Wójt Gminy

4.1.	Przyjmowanie zawiadomień o naruszeniu m.in. art.13 ¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i kierowanie ich do zaopiniowania przez Komisję.	W ciągu roku	Wójt Gminy
4.2.	Podjęcie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania zasad obrotu tymi napojami (przeprowadzenie kontroli w ciągu roku w punktach sprzedaży napojów alkoholowych – kwota 1.000 zł.	W ciągu roku	Wójt Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
4.3.	Wydawanie przez komisję opinii w przedmiocie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami rady gminy (zgodnie z min. art.18 ust. 3 a ustawy).	W ciągu roku	Wójt Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przeciwdziałaniu przemocy.	W ciągu roku	Wójt Gminy
5.1.	Wspieranie finansowe i merytoryczne organizacji pozarządowych i instytucji w realizacji działań profilaktycznych dla osób uzależnionych oraz w zakresie edukacji publicznej i promowania zdrowego trybu życia bez alkoholu i narkotyków (na podstawie złożonych wniosków placówek edukacyjnych, kół gospodyń wiejskich) organizacja spotkań profilaktycznych, integracyjno-edukacyjnych promujących zdrowy tryb życia bez uzależnień. Łączny koszt realizacji działań profilaktycznych – 8.000 zł.	W ciągu roku	Wójt Gminy

Rozdział 3

GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych określa ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zasady wynagradzania członków Komisji określa szczegółowo Program.

Podstawę do wypłaty wynagrodzenia dla członków Komisji stanowi lista wypłat, na podstawie listy obecności na posiedzeniach Komisji oraz podczas kontroli podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.

Rozdział 4

REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Firlej na rok 2024 jest Wójt Gminy Firlej

za pośrednictwem jednostek organizacyjnych gminy oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansowanie realizacji poszczególnych zadań odbywa się zgodnie z projektem budżetu na 2024 r. w dziale 851- ochrona zdrowia, rozdziale 85154- przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz rozdziale 85153 – przeciwdziałanie narkomanii. Źródłem finansowania zadań określonych w Programie są środki pochodzące z opłat wniesionych za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 2024r. oraz sprzedaży hurtowej.

MONITORING PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z PROBLEMATYKĄ UZALEŻNIEŃ

Monitoring realizacji Programu prowadzony będzie poprzez:

- a) Raport z realizacji Programu przedstawiony Radzie Gminy Firlej w terminie do dnia 30 czerwca 2024 r.
- b) Sprawozdanie (ankieta) w systemie Statystyki Resortowej Ministra Zdrowia w terminie do dnia 15 kwietnia 2024 r.